

TOP 101

TURIZEM

BORZE

KORONAVIRUS - UKREPI ZA PODJETJA

TOP 101: To so najboljša slovenska srednja podjetja

Čas branja: 25 min



1

10.09.2020 09:00

V kakšni kondiciji so pretrese zaradi koronavirusa pričakale srednje velike družbe pri nas? Kako jim gre letos? Katera zanimiva podjetja je lestvica postavila na svetlo?

**JURE UGOVŠEK**Follow @jure_ugovsek  260 followers

[Pokaži teaser...](#)

Več iz teme:

[top 101 >](#)[GZS >](#)[Bojan Ivanc >](#)[Laurel Crest >](#)[Boštjan Furlan >](#)[CBD >](#)[Inel >](#)[Ivan Cencelj >](#)

Lestvica najuspešnejših srednjih družb slovi po dinamiki in tudi letos je osvetlila več zanimivih podjetij, med njimi trgovca z orožjem, ki posluje z zavidljivo maržo, gradbinca, ki je izkoristil nepremičninski bum, razvijalca rešitev za mobilno bančništvo, za katerega najbrž še niste slišali ... Tudi letos na njej prevladujejo najrazličnejši trgovci, saj jih je kar okoli tretjina, precej je tudi podjetij iz IT-panoge. Pri razvrščanju množice uspešnih družb so malenkosti odločale o uvrstitvi na sam vrh, kjer je tudi letos podjetje Pharmahemp.

Najboljši bančno teorijo postavljajo na glavo

Od leta 2014 se je prodaja sto in enega najuspešnejšega srednjega podjetja podvojila, dobiček iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA) pa potrojil. V povprečju ustvarijo 75 tisoč evrov dodane vrednosti na zaposlenega, povprečje gospodarstva je za dobro tretjino manjše. Več kot polovica družb na lestvici je imela ob koncu minulega leta več prostih denarnih sredstev kot finančnega dolga, skupno pa je imelo

sto in eno uspešno srednje podjetje 28 milijonov evrov več denarnih sredstev od dolga. Takšne številke obrnejo na glavo bančno teorijo, po kateri velja, da so podjetja neto posojilojemalci.

Kje štrlijo iz povprečja

Analiza kaže, da imajo slovenska srednja podjetja za seboj še eno uspešno leto, a po večini kazalnikov ne štrlijo iz povprečja. Štiriodstotna rast prihodkov je enaka kot lanska rast povprečne slovenske družbe. Manj kot triodstotna rast dobička iz poslovanja pa je polovica rasti preostalega gospodarstva. Medtem ko smo v preteklosti ugotavljali, da srednjim podjetjem od prihodkov v povprečju ostane več dobička kot drugim, so lani s 4,6-odstotno EBIT maržo za 0,1 odstotne točke zaostala za državnim povprečjem, tudi zaradi splošnega izboljšanja dobičkonosnosti preostalega gospodarstva. Skromnejšo rast dobička med podjetji te velikosti smo namerili kljub temu, da so se jim stroški dela zvišali »le« za pet odstotkov, medtem ko so v celotnem gospodarstvu zrasli za devet odstotkov.

Kako pomemben del gospodarstva so srednja podjetja

105.023

ljudi so zaposlovala vsa srednja podjetja leta 2019; to je 20 odstotkov vseh zaposlenih v slovenskih družbah.

18,5 %

vseh prihodkov slovenskih družb so prispevala srednja podjetja (18,6 milijarde evrov, od tega 7,6 milijarde na tujem), ob tem pa ustvarila 19,8 odstotka (4,8 milijarde evrov) vse dodane vrednosti.

797

milijonov evrov čistega dobička so lani ustvarila srednja podjetja; to je 17 odstotkov vsega dobička, ki ga je lani pridelalo gospodarstvo.

87 %

srednjih podjetij je lani vsaj del prihodkov ustvarilo v tujini. To je večji delež kot

pri velikih družbah, kjer bilo takih 77 odstotkov.

V letu 2020, ki ga zaznamuje koronakriza, bodo srednja podjetja po oceni glavnega ekonomista **GZS Bojana Ivanca**, podobno kot povprečna slovenska družba, doživela od 10- do 12-odstotni upad prodaje, od sedem- do osemodstotni upad dodane vrednosti, EBITDA pa naj bi se skrčil za desetino; o letošnjem poslovanju srednjih družb podrobneje v okviru. V analizi v zadnjih letih zelo rastočih družb ugotavljamo, da te v letnih poročilih po večini ocenjujejo, da upadi prihodkov ne bodo preseгли petih oziroma desetih odstotkov. So pa tudi takšni, kot je zmagovalec Pharmahemp, ki opozori na upad prihodkov za tretjino, a ob tem še vedno napoveduje solidno dobičkovno maržo.

Seveda pa niso vse panoge enako prizadete. Najslabše so jo, kot ugotavljajo bančniki, odnesle družbe v transportu, nekaterih storitvenih dejavnostih, avtomobilski industriji, turizmu in strojni oziroma kovinski industriji; o posledicah korone za posamezne panoge podrobneje v okviru.

So pa srednja podjetja manj zadolžena od slovenskega povprečja, četudi so lani dolg povečala. V povprečju razmerje med neto finančnim dolgom in dobičkom iz poslovanja pred amortizacijo (EBITDA) pri njih znaša 2,03, slovensko povprečje je 2,31. Tudi delež kapitala v vseh virih sredstev pri srednjih družbah, ki znaša 51,2 odstotka, sporoča, da se bolj zanašajo na lastne vire in so tako bolj pripravljene na gospodarske pretrese od povprečja; ta delež v povprečni slovenski družbi namreč znaša 48,8 odstotka, kar je sicer še vedno najboljše v zgodovini.

1. Pharmahemp po dobičkonosnosti ostaja zgled

Družina Sušnik se od leta 1965, ko je oče ustanovil podjetje Pharmachem, ukvarja s kozmetičnimi in farmacevtskimi izdelki, pred poldrugim desetletjem so jim dodali prve izdelke iz konoplje. Pri Žalcu so vzpostavili konopljarno, največji uspeh pa so dosegli s podjetjem Pharmahemp po letu 2016, ko je kot četrtinski lastnik vstopilo še ameriško podjetje **Laurel Crest II**. Za tem so imeli še nekaj manjših lastniških sprememb, med drugim ima po novem triodstotni lastniški delež v podjetju tudi novi direktor **Boštjan Furlan**.

Podjetje Pharmahemp se je drugič zapored uvrstilo na vrh lestvice najuspešnejših srednjih podjetij. S prodajo izdelkov iz konoplje na debelo v zadnjih letih dosega eksplozivno rast, večino pa proda na tujem. Lani so prodajali v 65 državah po svetu, največ v Združenem kraljestvu, Švici, na Nizozemskem, v Španiji, Nemčiji, Avstriji in na Japonskem. Podjetje, ki je leta 2014 imelo le 47 tisoč evrov prihodkov, je lani doseglo 17,7 milijona evrov prodaje. Lansko 35-odstotno rast prihodkov pripišejo povečanemu povpraševanju po izdelkih z vsebnostjo **CBD** na ključnih trgih. Za trgovce na debelo imajo velikansko maržo: na vsakih sto evrov prodaje ustvarijo 26 evrov dobička iz poslovanja. Podobno kot leto prej je čisti dobiček presegel štiri milijone evrov.



Foto: Aleš Rosa/Pharmahemp

Pharmahempu se v prvem polletju prihodki upadli kar za 52 odstotkov, na 4,3 milijona evrov, kljub temu za letos načrtujejo 12 milijonov evrov prihodkov in še vedno soliden dobiček.

Ob hitri rasti so lani povečali število zaposlenih za polovico, na 44 ljudi, a je bila letos polovica zaposlenih v aprilu in maju na čakanju. Pharmahemp je namreč eno od tistih podjetij, ki jih je pandemija konkretnije prizadela. Kot zapišejo v letnem po-

ročilu, sta omejevanje potovanj zaradi koronavirusa ter odpoved sejmov in kongresov, ki so pomemben prodajni in komunikacijski kanal, v prvem polletju znižala prihodke za 52 odstotkov, na 4,3 milijona evrov, v letu 2020 pa načrtujejo 12 milijonov evrov prihodkov in 1,7 milijona evrov dobička iz poslovanja (lani 4,6 milijona evrov). Pričakujejo torej velikanski upad dobička, še vedno pa bi takšna dobičkovna (EBIT) marža znašala skoraj 14 odstotkov in bila tako trikratnik lanske povprečne marže slovenskih podjetij, kar je še vedno dober rezultat, sploh v letu ene najhujših recesij v zgodovini.

2. Inel bo nakopičene dobičke namenil za naložbe

Inel se je s svojimi rešitvami za farmacevtsko industrijo zopet uvršča med najuspešnejša srednja podjetja. Pred tremi leti smo ga prepoznali kot zmagovalca, med uspešnejšimi pa bi bržkone bil tudi na lanski lestvici, če bi podatke prej javno objavil oziroma nam jih razkril. Celjsko podjetje, ki se ukvarja z razvojem in proizvodnjo naprav za označevanje, kontrolo in verifikacijo v farmaciji, specializiranih naprav za avtomatizacijo v industriji, etiketirnih naprav in naprav za označevanje izdelkov, je lani ustvarilo 25,5 milijona evrov prihodkov od prodaje in kar 11,7 milijona evrov čistega dobička. Ta je bil izenačen z letom prej, prihodki pa so za dva milijona zaostali za rekordom iz leta 2018, a so bili še vedno kar za 790 odstotkov večji kot pred petimi leti. Družinsko podjetje, ki ga je danes eden najpremožnejših Štajercev **Ivan Cencelj** z ženo ustanovil leta 1989 za 200 »dojčmark«, kot se je izrazil v pogovoru pred leti, se v zadnjih letih ne ponaša le z veliko rastjo, ampak predvsem z visoko dobičkonosnostjo. Lani so na vsak evro prihodkov ustvarili 0,55 evra dobička iz poslovanja, kar je najboljše dobičkovna marža med vsemi srednjimi družbami v naboru.





Foto: INEL

0,55 evra dobička iz poslovanja je lani ustvaril Inel na vsak evro prihodkov, kar je največ med vsemi srednjimi podjetji.

Vodilni v letnem poročilu zapišejo, da bodo visoke prenesene dobičke prejšnjih let in letos (skupaj se jih je nabralo za več kot 30 milijonov evrov) uporabili za dodatne naložbe v infrastrukturo, osnovna sredstva ter raziskave in razvoj. Vpliva COVID-19 na poslovanje pa zaradi velike negotovosti prihodnjih dogodkov ne morejo zanesljivo oceniti. »Kljub nepredvidljivemu razvoju dogodkov se pričakuje vpliv na prihodkovni strani in posledično tudi na likvidnostni strani,« zapišejo v družbi, ki je konec prejšnjega leta razpolagala s kar 16 milijoni evrov denarnih sredstev (to je polovica vseh sredstev družbe).

3. Minometi izstrelili prihodke v nebo

Dobavitelj vojaške opreme ter razvijalec sistemov za vojsko in prometnih rešitev Panna Plus je lani predvsem na račun dobav za slovensko vojsko prihodke povečal za 254 odstotkov in tako prvič dosegel desetmilijonsko prodajo. To je desetkratnik prihodkov iz leta 2014. Lani so bili uspešni na razpisu ministrstva za obrambo za dobavo minometnih min v znesku 3,6 milijona evrov kot tudi za dobavo vadbenih nabojev za nekaj več kot pol milijona evrov in še nekaj poslov manjše vrednosti za slovensko vojsko. Tudi letos uspešno nastopajo na razpisih. **Slovenska vojska** jim je zaupala dobavo kompletov za hitro izdelavo kraterjev v vrednosti 1,93 milijona evrov, nemagnetne protiminske potapljaške opreme (0,9 milijona evrov), dimnih in svetilnih min za minomete (2,4 milijona evrov) in posebnih prikolic v vrednosti 0,4 milijona evrov.

Podjetje v večinski lasti **Primoža Peterce** ima v zadnjih letih razmeroma visoko dobičkovno maržo za družbo v panogi posredništva specializiranega blaga.

Povprečna družba v panogi zadnja leta na evro prihodka ustvari približno 0,04 evra čistega dobička, Panna Plus pa praviloma več kot 0,10 evra, lani denimo kar 0,16 evra.

10-krat več prihodkov je imela Panna Plus lani kot leta 2014.

Panna Plus pa ne dobavlja le vojski in ne razvija le zanjo. Pred leti so za ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (**MGRT**), ki je za projekt pridobilo evropska sredstva, razvijali simulacijski analitični sistem odzivanja voznikov na avtocestno infrastrukturo in opozorilno signalizacijo za namene preprečevanja nepravilne smeri vožnje. Celotni projekt je bil vreden 642 tisoč evrov, Panna Plus pa je, sodeč po bazi Erar, v zadnjih treh letih od MGRT prejela 255 tisoč evrov.

Peterca ima sicer v lasti še družbo Guardiariis, ki razvija vadbene IT-sisteme za vojsko. Tudi to podjetje je rastoče, lani je imelo 905 tisoč evrov prihodkov in 160 tisoč evrov dobička. Panna Plus je bila do lani tudi večinska lastnica podjetja Lili in Roza. To v stari Ljubljani prodaja oblačila francoske znamke Petit Bateau, ki ima program za dojenčke, mlajše otroke in odrasle, letos pa so odprli še trgovino Extraordinary za prodajo oblačil in obutve modnih in trajnostno naravnanih znamk. Družba v večinski lasti Primoža Peterce je trgovski del prodala **Ines Jeraj** Peterci.

Panna Plus ni edino podjetje, ki uspeh kuje tudi z naročili slovenske vojske.

Trzinska Uni & Forma, ki proizvaja in prodaja specializirana oblačila, je lani slovenski vojski prodala za 2,17 milijona evrov (v znesek je všteti DDV) oblačil, dodaten milijon evrov prihodkov pa so ustvarili z drugimi proračunskimi porabniki, predvsem s policijo in upravitelji zaporov. Z rastjo poslovanja – v petih letih so prihodke povečali kar za 266 odstotkov – sicer delež poslov za državo upada. Lani je znašal nekaj več kot petino, medtem ko je pred petimi leti približno polovico. Podjetje, ki je lani ustvarilo 1,36 milijona evrov čistega dobička, imelo 12,5-odstotno dobičkovno EBIT maržo in na zaposlenega doseglo 95 tisoč evrov dodane vrednosti, je konec prejšnjega leta prešlo v 51-odstotno last nemškega konkurenta Mehler Vario System. Dosedanji lastniki **Milena Wagner, Tomas Armin Wagner** in **Nejc**

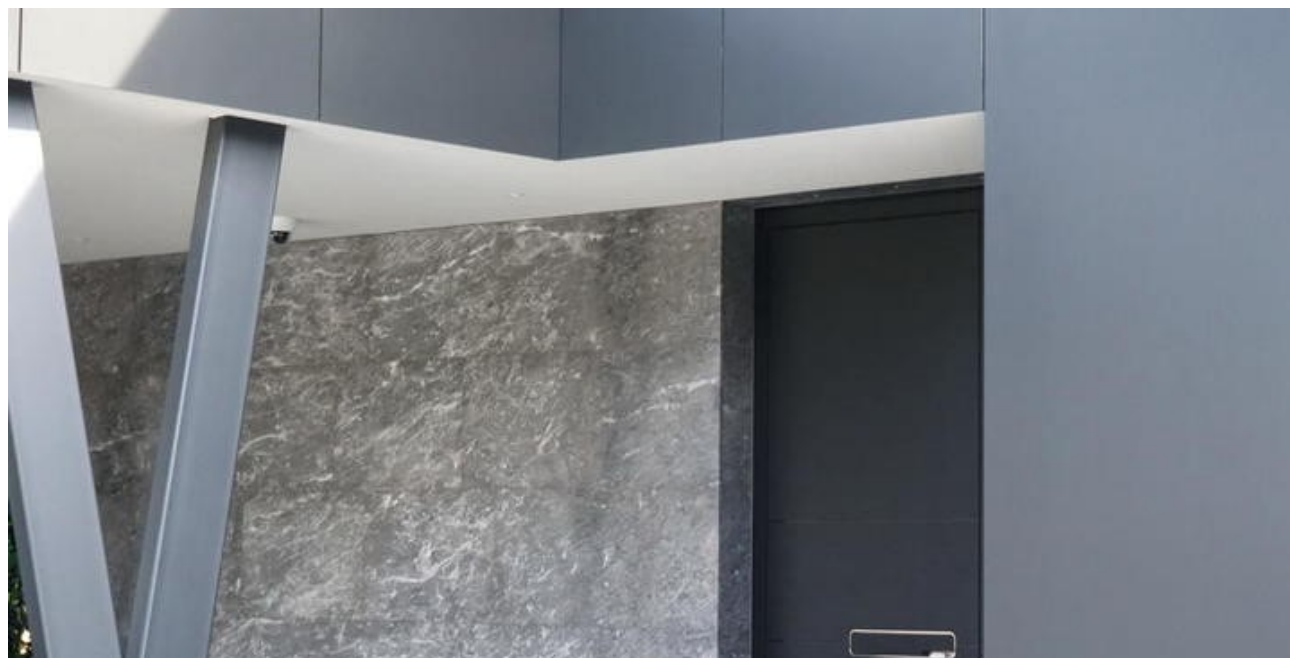
Zavrl pa so ostali v lastniški sestavi. Uni & Forma za letos načrtuje gradnjo poslovnih prostorov v Komendi.

Prevlada trgovcev se nadaljuje

V skupini 101 najuspešnejšega srednjega podjetja je trgovcev na debelo ali drobno kar 38. Razloga sta največja domača poraba v zgodovini, kar je šlo na roko trgovcem na drobno, in rekordna svetovna trgovina, s čimer so prišli na svoj račun trgovci na debelo. Tako so med prvimi tremi najuspešnejšimi srednjimi družbami kar tri s panoge trgovine (Pharmahemp, Panna Plus in **Bakra**).

Nekaj trgovcev ima kot osnovno dejavnost navedeno posredništvo pri prodaji ali trgovino na debelo, storitev pa oplemenitijo s projektiranjem in svetovanjem.

Najvišje med njimi se je uvrstila ljubljanska izpostava švicarskega podjetja **ABB**, ki zaseda 10. mesto. Inženirsko podjetje, ki naročnikom iz industrije dobavlja in prilagaja opremo za avtomatizacijo proizvodnje, je lani prihodke povečalo za 17 odstotkov, na 20,9 milijona evrov, kar je največ po letu 2016, dobiček v znesku 1,99 milijona evrov pa je bil za petino skromnejši kot leto prej. Še vedno pa ima družba nadpovprečno dobičkovno maržo. Poslovanje je v času epidemije potekalo neprekinjeno, v družbi pa poudarjajo, da niso in ne nameravajo uporabiti programov državne pomoči. Poslujejo v skladu z načrti, ti pa se zaradi koronavirusa ne spreminjajo, prav tako ne opažajo slabše plačilne discipline.





Pirnar, poznan kot proizvajalec vrat po meri kupca, je prihodke lani povečalo za petino, dobiček pa za 60 odstotkov. Tudi letos se ne morejo pritoževati, pravijo v podjetju.

Vse prej kot tipičen predstavnik trgovine je tudi družinsko podjetje Pirnar, poznano kot proizvajalec vrat po meri kupca. Osnovna dejavnost je trgovina na debelo s kovinskimi proizvodi, podjetje tudi plače zaposlenih obračunava po kolektivni pogodbi za trgovsko panogo. Verjetno gre razlog za takšno registracijo dejavnosti iskati v organizaciji podjetja, ki ima del proizvodnje v Bosanskem Petrovcu, v Sloveniji pa ob proizvodnji, montaži in razvoju še druge dejavnosti, med katerimi je pomemben del trgovina. Prihodke so lani povečali za petino, na 34,6 milijona evrov, dobiček pa za 60 odstotkov, na 1,7 milijona evrov. In letos? »Časi so izjemno negotovi.

Razmere so popolnoma nove in nepredvidljive. A se ne moremo pritoževati. Ni nam bilo treba povsem ustaviti našega poslovanja, kot so ga morali, denimo, gostinci. Mi smo v zmanjšanem obsegu v Nemčijo in Avstrijo ves čas pošiljali vhodna vrata. Zdaj se ta trga odpirata še bolj, po dveh mesecih smo prvi tovornjak naših izdelkov poslali tudi v Italijo,« je za Finance maja letos povedal **Roman Pirnar**" title="Roman Pirnar">Roman Pirnar, ustanovitelj in direktor družinskega podjetja Pirnar. Na lestvici jih najdemo na 82. mestu.

Blagodejni učinek pomirjeval

Na devetem mestu je Apto Medico, ki distribuira in promovira farmacevtske izdelke po Sloveniji za več multinacionalk, tudi za ameriški **Alvogen**, ki je leta 2018 od **Leka** kupil blagovne znamke pomirjeval brez recepta Persen, Neopersen in Persenosan. Sodeč po spletni strani Apto Medice, so distribucijo omenjenega zdravila prevzeli lani, kar sovпада z lansko rastjo prihodkov od prodaje kar za 116 od-

stotkov, na 11,1 milijona evrov, dobiček pa so z desetimi zaposlenimi povečali za 154 odstotkov, na 920 tisočakov.

Med rastočimi trgovci na debelo s farmacevtskimi izdelki je tudi **Lenis** v lasti **Branka Hoča**, nekdanjega šefa ameriških predstavništev **Krke** in Leka. Družba, ki med drugim prodaja medicinsko konopljo, je prihodke v petih letih povečala za 278 odstotkov, na lanskih 9,8 milijona evrov, ob tem pa ustvarila 1,3 milijona evrov dobička iz poslovanja. Lenis ima v lasti še enega trgovca s farmacevtskimi izdelki, **Medicopharmacio**, ki na lestvici zaseda 39. mesto. Gre za zastopnika ameriške družbe **Gilead Sciences**, ki je med drugim razvila zdravilo remdesivir, prvo odobreno zdravilo za zdravljenje COVID-19 na evropski ravni. Prihodki podjetja, ki vedrogeristom na trgih nekdanje Jugoslavije dobavlja protivirusna zdravila proti hepatitisu B in C ter aidsu, v zadnjih letih stagnirajo. Lani so znašali 16,8 milijona evrov, kar je 17 odstotkov manj kot pred dvema letoma, dobička pa je bilo za 969 tisoč evrov.

Donosna prodaja superg na Balkanu

Kako globoke rane bo korona letos zadala srednjim podjetjem

10-12-odstotni upad prodaje

7-8-odstotni upad dodane vrednosti

10-odstotno skrčenje EBITDA

Vir: GZS

Med prvo deseterico na petem mestu najdemo še enega trgovca na debelo: kranjsko podjetje Bakra, ki je na nekaterih trgih nekdanje Jugoslavije uradni distributer blagovnih znamk, kot so **Puma**, Northland Professional, **Sergio Tacchini** in **Russell Athletic**. Podjetje v lasti **Milutina Božića** je lani nadaljevalo strmo rast prodaje, kar jim uspeva od leta 2017, odkar so tudi za slovenski in hrvaški trg postali distributer Pume. Prihodke so povečali za 13 odstotkov, na rekordnih 16,4 milijona evrov, predvsem zaradi rasti na trgih zunaj EU, ki so lani prinesli dve tretjini pri-

hodkov. Podobno kot leto pred tem pa je čisti dobiček znašal 1,4 milijona evrov. V letnem poročilu pišejo, da koronavirus nanje ne bo imel večjega vpliva in da pričakujejo 95 odstotkov lanskih prihodkov.

Prodaja na debelo s 15-odstotnimi maržami

Med uspešnejšimi najdemo še nekaj trgovcev na debelo z razmeroma velikimi dobičkovnimi maržami oziroma rastmi prihodkov. **Vitanest**, ki je pooblaščen uvoznik in distributer za klimatske naprave in toplotne črpalke podjetja **Mitsubishi Electric** ter distributer znamk **Toshiba**, Daikin in Altherma, je v petih letih prodajo povečal za 127 odstotkov. Družba v lasti Primoža in **Karmen Kompare**, ki smo ju v preteklosti uvrstili na lestvico najbogatejših Slovencev, posluje z veliko, kar 15,2-odstotno dobičkovno (EBIT) maržo.

Hči nemške skupine Freudenberg, ki v Sloveniji in še bolj na Hrvaškem trži izdelke svoje znamke Vileda, je v petih letih povečala prihodke za skoraj 80 odstotkov, lani pa poslovala z 11,5-odstotno EBIT maržo.

Še večjo dobičkovno maržo – približno 16 odstotkov – sta lani dosegla prodajalec pijače **Coca-Cola** HBC Slovenija in uvoznik tobačnih izdelkov **OTP**; ta je v 51-odstotni lasti švedskega proizvajalca tobaka v vrečkah **Swedish Match**, preostanek imajo v lasti slovenske fizične osebe.

Trgovec s traktorji ter kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo **Grapak A1** pa si je mesto med tretjino najuspešnejših srednjih podjetij izbojeval s 350-odstotno petletno rastjo prodaje.

Donosna spletna prodaja leč in športne prehrane

Nekateri spletni trgovci so v zadnjem času dosegli takšno raven sredstev, prihodkov oziroma števila zaposlenih, da so se uvrstili med srednja podjetja. Najvišje med njimi na lestvici je na 19. mestu Adrial, ki prodaja kontaktne leče in očala. V sedmem letu poslovanja je ustvarilo 26,6 milijona evrov prihodkov od prodaje (27 odstotkov več kot leto prej) in 1,3 milijona evrov čistega dobička (14 odstotkov manj kot leto prej). Spletni trgovec je v polovični lasti mladih podjetnikov, bratov Mihe in

Gašperja Dolinška, lastnik druge polovice pa je tuji poslovni partner. Brata Dolinšek imata Adrial v lasti prek družbe **Vallis MG**, ki se prav tako prvotno ukvarja s spletno prodajo leč in očal, prihodki te pa so se lani povečali za četrtno in znašajo 7,9 milijona evrov.



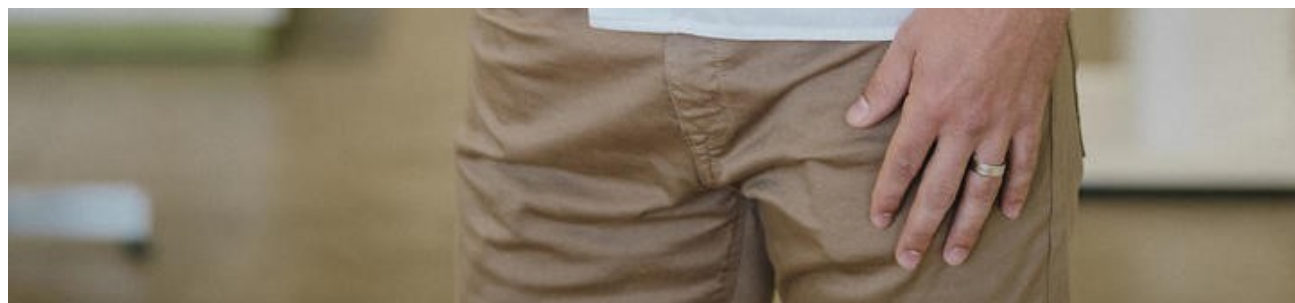


Foto: Tomaž Kos/Vallis

Najvišje med spletnimi trgovci je na 19. mestu Adrial, ki prodaja kontaktne leče in očala. V sedmem letu poslovanja je ustvaril 26,6 milijona evrov prihodkov in 1,3 milijona evrov čistega dobička. Na sliki solastnik Miha Dolinšek.

V prvi tretjini na 31. mestu najdemo še Rolnet, ki je leta 2005 ustanovil spletno trgovino s športno prehrano Proteini.si. Desetletje in pol pozneje družba ustvari več kot 14 milijonov evrov prihodkov od prodaje in pri tem vzdržuje desetodstotno dobičkovno maržo. Danes ni več zgolj spletna prodajalna, temveč je to veletrgovec s športno prehrano, ki se širi s franšizami in je navzoč tudi na drugih trgih nekdanje Jugoslavije.

V prihodnje pričakujemo na lestvici še kakšnega spletnega trgovca. Najbližje uvrstitvi je trzinski HS Plus, upravitelj spletne trgovine Vigo, ki predvsem prek družbenih omrežij prodaja raznovrstne izdelke za osebno rabo na trgih srednje in vzhodne Evrope.

Rastejo kot cene nepremičnin

Ljubljanska stanovanja so se od leta 2014 do letošnjega polletja po podatkih **Gursa** podražila za krepkih 44 odstotkov, rast pa spremljamo tudi v drugih slovenskih mestih. Med srednjimi podjetji je nekaj takšnih, ki so izkoristila nepremičninski preporod, najvišje med njimi so Lin nepremičnine na četrtem mestu. Podjetje deluje tudi kot investitor v gradnjo stanovanj. Lin nepremičnine so leta 2006 nastale z oddelitvijo dela premoženja Ljubljanskega urbanističnega zavoda (LUZ), obe podjetji sta v lastništvu vodilnih LUZ. Zasebno podjetje LUZ za ljubljansko občino opravlja urbanistične storitve, leta 2010 je zanjo tudi pripravilo občinski prostorski načrt. Tovrstne informacije so podjetju, kot je Lin nepremičnine, lahko koristile, ko se je spustilo v stanovanjske gradnje. V zadnjih letih so prihodke povečevali s prodajo čr-

nuških stanovanj v soški Med češnjami in hiš v mengeški soški Med lipami. V teku pa je nov projekt 12 vrstnih hiš in ene dvostanovanjske v Kašlju pri Ljubljani. Lani so z 12,9 milijona evrov prihodkov ustvarili največjo prodajo v zgodovini, je bil pa čisti dobiček 1,96 milijona evrov za skoraj 200 tisočakov skromnejši kot leto pred tem. Iz bilance smo razbrali, da so si lastniki približno tri milijone evrov preteklih dobičkov lani izplačali.

23,5 milijona evrov prihodkov in 1,6 milijona evrov čistega dobička, kar je največ po letu 2007, je lani ustvaril SGP Graditelj.

Uspešen vlagatelj in hkrati graditelj stanovanj je v zadnjem času tudi kamniški SGP Graditelj. Prihodke od prodaje so lani povečali za krepko polovico, na 23,5 milijona evrov, in ob tem ustvarili 1,6 milijona evrov čistega dobička, kar je največ po letu 2007. Družba, ki jo od leta 1986 vodi **Janez Zorman**, sicer četrtinski lastnik gradbinca, je v zadnjih letih prihodke povečevala s prodajo stanovanj v soški Gaj Preserje in Področnik Mozirje, začenjajo pa stanovanjsko gradnjo v Celju (četrta Hudinja) in drugo fazo soške Gaj Preserje. Lani so samo s prodajo 57 stanovanj ustvarili 9,1 milijona evrov prihodkov, kar je bilo za četrtno več kot v letu prej in največ po letu 2009, še večja pa je rast del za naročnike. Letos nameravajo med drugim dokončati izvedbena dela za Lek v Mengšu in prizidek k hotelu **Mons** ter leto končati z milijonom dobička.

IT-podpora bankam je cvetoč posel

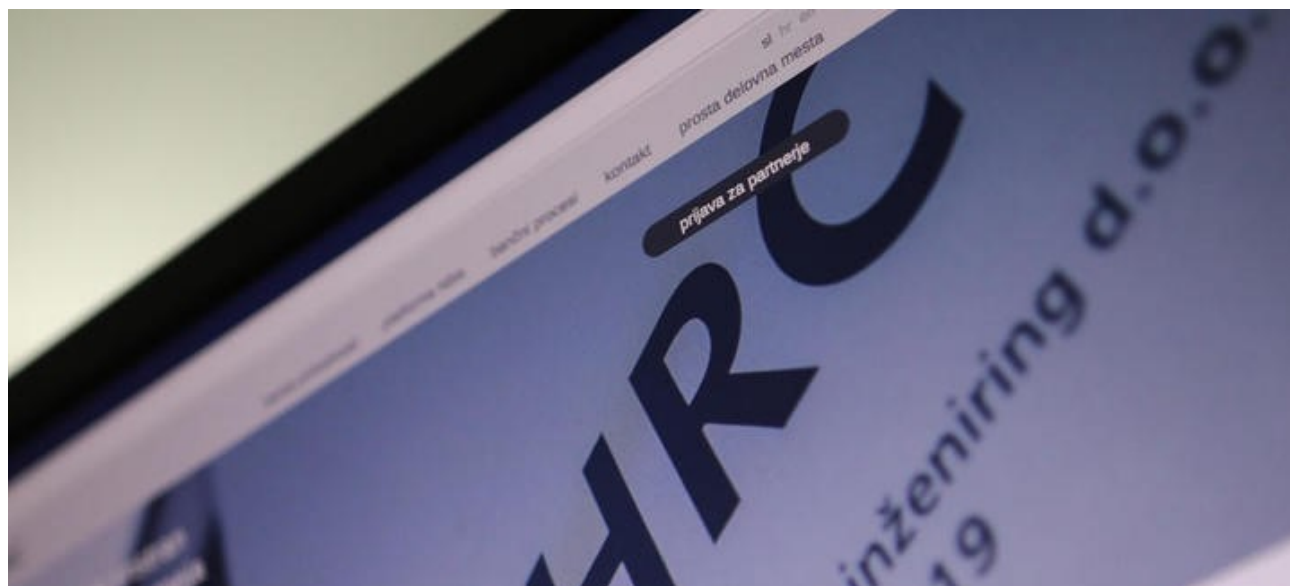




Foto: Aleš Beno

Med IT-jevci je najvišje žalski HRC, ki razvija informacijsko podporo za banke pri odobravanju hitrih posojil, sisteme zgodnjega opozarjanja na težave komitentov, mobilno banko in podobno. Podjetje s 124 zaposlenimi je v petih letih prihodke povečalo za 147 odstotkov.

Opazamo, da je na višjih mestih več predstavnikov IT-panoge kot prejšnja leta. Najvišje med njimi je žalski HRC, ki razvija informacijsko podporo za banke pri odobravanju hitrih posojil, sisteme zgodnjega opozarjanja na težave komitentov, mobilno banko in podobno. Podjetje s 124 zaposlenimi je v petih letih prihodke povečalo za 147 odstotkov, na 13,4 milijona evrov, ob tem pa ustvarjajo kar 39-odstotno dobičkovno maržo. Med referencami navajajo Addiko Bank, **BKS**, **Delavsko hranilnico**, **DBS**, **Gorenjsko banko**, **Lon**, **NKBM**, Primorsko hranilnico Vipava in **Sberbank**.

Stalnica med najuspešnejšimi srednjimi podjetji je trboveljski **Dewesoft**, ki od nastanka v letu 2000 vsakič objavi večje prihodke. Lani so jih povečali za tretjino, na 25,8 milijona evrov, in se tako približujejo meji 40 milijonov, s čimer bi presedlali med velika podjetja (z 29 milijoni evrov sredstev že presegajo to merilo za velika podjetja, ki znaša 20 milijonov). Razvijalec programske opreme za merilno tehnologijo in zbiranje podatkov, ki se uporablja v avtomobilizmu, obrambi, vesoljskih agencijah, javnem prevozu, energetiki, industriji in gradbeništvu, je z lanskimi 7,99 milijona evrov dobička ustvaril z naskokom najboljši rezultat doslej. Kot so povedali za portal Izvozniki.si, letos načrtujejo vsaj ponovitev lanske prodaje, ob ugodnem scenariju pa pet- do 10-odstotno rast.

Še naprej se krepi ljubljanska izpostava Outfita7, **Ekipa2**. Prihodke so lani povečali za 23 odstotkov, na 20,3 milijona evrov, čisti dobiček pa je podobno kot v prejšnjih letih znašal desetino prihodkov. Prihodki so predvsem plačilo za razvojne storitve in podporo, ljubljanska družba ja namreč glavni razvojni center Outfita7.

Povprečno število zaposlenih je lani zraslo z 235 na 259, na zadnji lanski dan pa je družba imela 273 zaposlenih.

V prvi tretjini najuspešnejših so še slovenska izpostava **Microsofta**, ljubljanski razvijalec spletnih in mobilnih igralniških rešitev Oryx in Plume Design, ki razvija aplikacije, s katerimi lahko starši otrokom omejijo uporabo pametnih telefonov. (Podrobneje o uspešnih IT-podjetjih bomo pisali v TOP IKT, ki izide v Finance Managerju 25. septembra.)



Foto: Dewesoft

Dewesoft pod vodstvom Jureta Kneza načrtuje vsaj ponovitev lanske prodaje, ob ugodnem scenariju pa od pet- do desetodstotno rast.

Znanci z lestvice najbogatejših

Med zdajšnjimi ali nekdanjimi lastniki družb z vrha lestvice je nekaj znancev iz stoterice najpremožnejših Slovencev. Zmagovalca lestvice Inel v lasti Ivana in **Črta Cenclja** smo že omenili. Prav tako Ekipo2, slovensko izpostavo Outfita7, ki sta ga

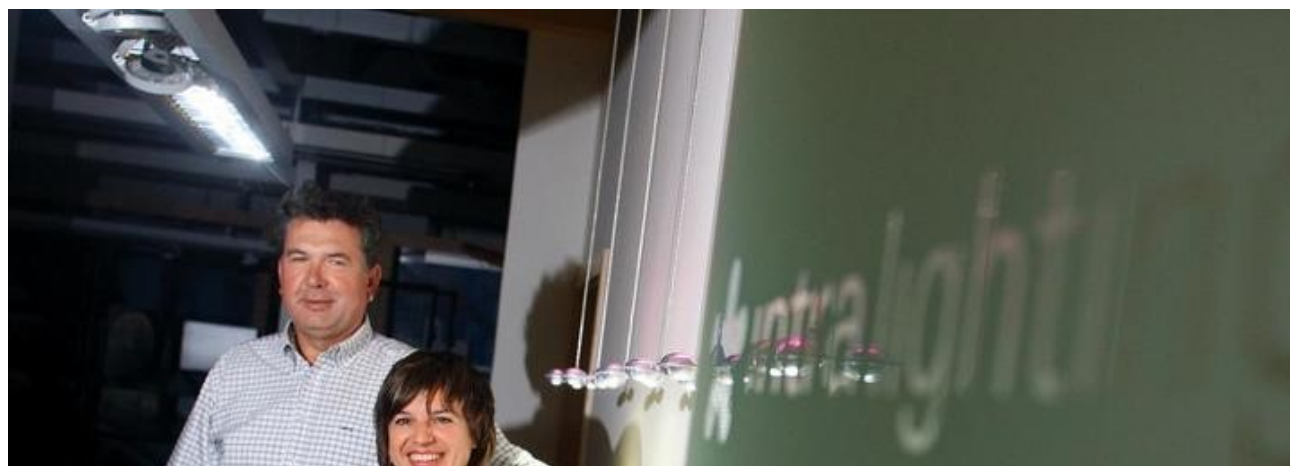
ustanovila najbogatejša Slovenca Iza Sia in **Samo Login**, ter trboveljski Dewesoft v večinski lasti Jureta Kneza.

Zaradi osem odstotne rasti prihodkov od prodaje, na 33,5 milijona evrov, in 15-odstotne donosnosti sredstev v prvi četrtini najuspešnejših srednjih družb najdemo tudi **Intra lighting** iz Mirna, ki ga vodita Marjeta in **Marino Furlan**.

Za prvi polovico najuspešnejših srednjih družb najdemo **RLS Merilna tehnika**, ki je v lasti lanskega novinca na lestvici najbogatejših **Janeza Novaka**. Prihodki družbe so lani sicer upadli za osem odstotkov, na 24,2 milijona evrov – to se je zgodilo prvič od leta 2007, odkar izkaze oddajajo v evrih –, še vedno pa so prihodki skoraj dvakratnik prodaje v letu 2014. Z dobičkovno EBIT maržo 21,4 odstotka se podjetje uvršča med najuspešnejše srednje družbe po tem merilu.

Nekoliko skromnejše rezultate je lani prikazala tudi proizvajalke tkanin za srajce in zaščitne delovne obleke **Tekstina**, na kar je direktor Tekstine **Simeon Špruk**, sicer brat uradnega lastnika Roka, ki je član stoterice najbogatejših, opozoril v letnem poročilu za leto 2018. Prodaja je upadla za sedem odstotkov, na 12,7 milijona evrov, dobiček pa za 39 odstotkov, na 1,9 milijona.

Zavod za varstvo pri delu (ZVD) je del poslovnega imperija družine Pistotnik. Družba, ki se ukvarja z medicino dela in športa, storitvami s področja varstva pri delu in varstva pred požarom ter zagotavljanja zdravega okolja, je lani prihodke od prodaje povečala za osem odstotkov, na 10,7 milijona evrov, čisti dobiček pa za 11 odstotkov, na 2,6 milijona. Tako so še okrepili dobičkovno EBIT maržo, ki je z 29 odstotki peta največja med vsemi srednjimi družbami v našem naboru.





Zaradi osemodstotne rasti prihodkov od prodaje in 15-odstotne donosnosti sredstev v prvi četrtini lestvice najdemo tudi Intra lighting, ki ga vodita Marjeta in Marino Furlan.

Podobno kot **Outfit7** ima v Sloveniji svojo izpostavo tudi **Celtra** v delni lasti družine Mikek. Število zaposlenih se je lani povečalo za osem, na 75, prihodki pa za 41 odstotkov, na 8,9 milijona evrov. Podobno kot pri Ekipi2 tudi za Celtra velja, da z glavnino prihodkov pokrijejo stroške dela – ti so lani znašali 78 odstotkov prihodkov. Povprečna mesečna bruto plača je lani po podatkih **GVIN** znašala kar 6.099 evrov.

V drugi polovici lestvice uspešnih srednjih podjetij sta še dve družbi v lasti najbogatejših: **Pipistrel Iva Boscarola** in **Plasto Franca Freliha**.

Napoved GZS

Kako jo bodo srednje družbe odnesle letos

Epidemija je korenito spremenila poslovno okolje. Kako so se v njem znašle družbe srednje velikosti, razlaga Bojan Ivanc, prvi analitik Gospodarske zbornice Slovenije. Po njegovem opaznejših razlik glede na podjetja drugih velikosti ni bilo, ker je imela epidemija večji vpliv na poslovanje celotnih panog kot na družbe glede na velikost. Njihova manjša zadolženost in večji koeficient likvidnosti ob koncu 2019 pa pomenita, da so bile te družbe nekoliko bolj odporne proti šoku. To tudi pomeni, da so v povprečju manj intenzivno zarezale v stroške. Ker so umeščene v vrh verige, so lažje optimizirale svoje denarne tokove kot manjša podjetja, pravi Ivanc.

Razlike med dejavnostmi pa so bile velike. Tiste družbe, ki se ukvarjajo s posredovanjem delovne sile, potniškim prometom, turizmom, vezanim na tuje goste,

gostinstvom, prodajo trajnega blaga, so utrpele največje upade poslovanja; v celotnem letu se zanje predvideva 20-odstotni upad prihodkov. Med industrijskimi podjetji so poslovanje poslabšali predvsem tista, ki so pretežno vezana na avtomobilsko industrijo, delno livarne, manj pa proizvajalci plastike. Naročila so se za september in oktober v povprečju nekoliko popravila, vendar so neznanke o prihodnjih mesecih še velike, dodaja Ivanc.



Foto: GZS

»Epidemija je imela večji vpliv na poslovanje celotnih panog kot na družbe glede na velikost,« pravi Bojan Ivanc z GZS.

»Agregatno gledano pričakujemo 10- do 12-odstoten upad prodaje, nekoliko manjši upad dodane vrednosti, za sedem do osem odstotkov, in okoli 10-odstoten upad EBITDA. Število zaposlenih na podlagi delovnih ur se bo skrčilo za štiri do šest odstotkov.«

Veliko srednjih podjetij je v družinski lasti. Ali je to v takšnih časih prednost ali slabost? »To je prednost, saj se lastniki še bolj angažirajo za obstoj in dobro poslovanje podjetja in v te aktivnosti vložijo večje napore. Z vidika preživitvene

strategije je to lahko velika prednost. Slabost pa je, da so to kapitalsko zaprta podjetja, saj želijo družine ohraniti lastniško prevlado in so v odločitvah bolj konservativne,« še pravi prvi analitik GZS.

Ocene bančnikov

Katere panoge so najbolj tvegane

Banke imajo dober pregled nad poslovanjem podjetij, ki jih financirajo, ob odobravanjih novih posojil pa tudi nad potencialnimi novimi strankami. Zato smo jih vprašali, kako je koronakriza prizadela srednja podjetja v posameznih panogah. V NLB sicer pravijo, da je epidemija različno prizadela podjetja tudi znotraj iste panoge. Kot primer navajajo ponudnike hotelskih zmožljivosti v obmorskem turističnem središču v primerjavi s tistimi v večjih mestih, ki lahko pričakujejo drugačen trend okrevanja. So pa od marca na podlagi prilivov, podatkov o likvidnostnem stanju strank in vprašalnikov ugotovili, da bolj prizadete naslednje panoge:

- hotelska dejavnost in dejavnost oddajanja v najem počitniških zmožljivosti;
- gostinska ponudba, še posebej tista, ki je večinoma odvisna od poslovnih, kulturnih in občasnih gostov;
- priprava dogodkov, od športnih do kulturnih, in z njimi povezane dejavnosti;
- transport, posebej potniški, ter turistični promet in prevozi;
- turistične agencije in druge vrste ponudnikov organizacije potovanj in dogodkov;
- kovinska industrija, ki je vezana na avtomobilsko industrijo; ta je že pred krizo nakazovala stagniranje, učinek COVID-19 bo tako le še večji;
- prodaja na drobno neprehrambnih izdelkov.

Do podobnih ugotovitev prihajajo v Unicredit Banki Slovenija, kjer opažajo, da so negativne posledice epidemije najbolj občutile naslednje panoge: transportna, storitvena, avtomobilska industrija, turizem in strojna oziroma kovinska industrija. »Prehranska, farmacevtska in telekomunikacijska industrija, energetika in proizvajalci elektronike pa posledic COVID-19 niso zelo občutili oziroma so zaradi krize celo izboljšali svoje poslovanje, saj so se v tem času zanje odprle nove priložnosti za povečanje prodaje,« pojasnjujejo.

Metodologija

Kako smo letos sestavili lestvico srednjih podjetij

Kot srednja podjetja smo opredelili tista, ki so v letu 2019 hkrati izpolnjevala vsaj dve izmed treh meril:

- število zaposlenih: od 50 do 250,
- prihodki od prodaje: od osem milijonov do 40 milijonov evrov,
- sredstva: od štiri milijone do 20 milijonov evrov.

To ustreza osnovni opredelitvi srednjega podjetja po zakonu o gospodarskih družbah. Po zakonu morajo podjetja tem merilom zadostiti dve leti zapored, sami pa na lestvico zaradi lažjega zajema uvrstimo tudi podjetja, ki merilom zadostijo prvo leto, jih pa obtežimo z negativnimi točkami.

Kot kandidate za lestvico najuspešnejših smo upoštevali le tiste družbe, ki so zadnji dve leti poslovale s čistim dobičkom in so v zadnjih petih letih nepretrgoma imele pozitiven EBITDA (dobiček pred davki, obrestmi in amortizacijo). Družb, ki pred petimi leti še niso poslovale celo leto, pri izračunih nismo upoštevali.

Pri ocenjevanju uspešnosti smo upoštevali čisto donosnost sredstev, maržo EBIT, dodano vrednost na zaposlenega, rast EBITDA in rast čistih prihodkov od prodaje v letih od 2014 do 2019. Iz nabora smo izključili podjetja, za katera ni bilo mogoče pridobiti podatkov za vseh pet let, bodisi zato, ker so premlada, bodisi zato, ker so se medtem reorganizirala ali bila prevzeta. V naboru pa smo izpustili finančne in holdinške družbe.

Zaradi koronakrize smo letos upoštevali še količnik zadolženosti (poleg uspešnosti smo tako iskali še trdno bilanco in v naboru upoštevali zgolj podjetja z neto finančnim dolgom, manjšim od 2,5-kratnika EBITDA) in iz lestvice izključili podjetja, ki so javno sporočala, da imajo ogromen upad poslovanja (Postojnska jama), oziroma delujejo v panogah, ki jih bančniki prepoznavajo kot nestanovitne, denimo hotelirstvo.

TOP 101- Najuspešnejša srednja podjetja

UVRSTITEV	PODJETJE	RAST PRODAJE MED 2014 IN 2019 (V %)	DOBIČEK IZ POSLO- VANJA GLEDE NA PRIHODKE – EBIT MARŽA (V %, 2019)	DODANA VREDNOST NA ZAPOSLENEGA (V EUR, 2019)
1.	Pharmahemp	37.889,0	26,1	175.081
2.	Inel	790,1	55,5	127.417
3.	Panna Plus	905,6	17,0	235.945
4.	Lin Nepremičnine	1.092,1	19,1	2.085.735
5.	Bakra	194,0	10,7	328.91
6.	HRC	147,1	39,0	100.827
7.	Uni & Forma	266,4	12,5	94.67
8.	Dewesoft	135,8	38,0	167.478
9.	Apta Medica Internacional	424,1	10,5	172.036
10.	ABB	141,4	12,3	153.552
11.	Metronik	148,6	21,4	88.105
12.	Vitanest	127,1	15,2	306.896
13.	Bravia Mobil	3.714,9	9,7	106.354
14.	Ekipa2	253,2	13,2	71.047
15.	Ski & Sea	209,5	10,1	128.481
16.	Povše Metal	156,8	24,1	103.623
17.	Lestro-Ledinek	208,7	13,1	65.19
18.	Microsoft	89,6	10,7	189.114
19.	Adrial	1.238,8	6,0	170.727
20.	Freudenberg	77,4	11,5	162.136
21.	Landis + Gyr	65,4	13,5	843.168
22.	Intra lighting	105,0	11,2	82.918
23.	Rosenbauer	229,6	11,8	56.665
24.	Coca-Cola HBC Slovenija	45,9	16,3	89.084

UVRSTITEV	PODJETJE	RAST PRODAJE MED 2014 IN 2019 (V %)	DOBIČEK IZ POSLO- VANJA GLEDE NA PRIHODKE – EBIT MARŽA (V %, 2019)	DODANA VREDNOST NA ZAPOSLENEGA (V EUR, 2019)
25.	Oryx	465,7	17,5	49.498
26.	Adria Dom	98,8	14,2	55.449
27.	Lenis	277,9	13,6	191.972
28.	Technobell	830,3	5,7	91.51
29.	Peek & Cloppenburg	49,6	15,4	119.095
30.	TEM Čatež	85,1	17,0	65.369
31.	Tips	166,9	13,7	49.516
32.	Rolnet	168,5	9,7	70.794
33.	Plume Design	2.551,3	4,9	107.248
34.	Varsi	81,5	20,8	72.023
35.	Eltima	54,3	12,5	228.055
36.	ZVD	44,8	29,0	95.206
37.	REM	103,0	10,8	57.445
38.	Medicopharmacia	178,0	7,7	148.442
39.	Empor	49,0	14,5	151.144
40.	Prevent & Deloza	65,7	12,4	81.026
41.	OTP	46,7	15,7	208.166
42.	Energetika Maribor	53,1	10,2	66.513
43.	Akers Valji Ravne	38,4	16,7	95.9
44.	Nektar Natura	72,6	17,3	84.266
45.	Systemair	87,5	14,1	60.68
46.	Petrič	104,6	9,2	60.578
47.	Fibran	60,7	11,3	86.245
48.	Grapak A1	347,8	5,2	127.778
49.	Firšt	61,0	17,8	90.838
50.	LIT Tranzit	890,9	7,0	71.452
51.	Belinka Perkemija	32,4	18,2	93.072

UVRSTITEV	PODJETJE	RAST PRODAJE MED 2014 IN 2019 (V %)	DOBIČEK IZ POSLO- VANJA GLEDE NA PRIHODKE – EBIT MARŽA (V %, 2019)	DODANA VREDNOST NA ZAPOSLENEGA (V EUR, 2019)
52.	Bureau Veritas	81,8	7,8	63.993
53.	RLS	91,8	21,4	76.502
54.	Delta Team	121,1	6,0	130.733
55.	Edit	29,5	13,1	117.934
56.	Avtomarket Rebernik	103,1	4,5	147.947
57.	General Logistics Systems	127,3	7,9	54.393
58.	SGP Graditelj	114,7	8,0	77.017
59.	Ledinek Engineering	90,6	8,7	55.363
59.	Planeta Ljubljana	85,2	12,0	47.827
61.	Kaass avto	143,8	7,4	47.263
62.	DBSS	6,2	33,2	69.056
63.	Rail Cargo Carrier	75.685,3	4,4	56.201
64.	TAB-IPM	70,0	16,4	67.923
64.	Tehimpex	44,2	13,0	96.586
66.	Cleangrad	181,9	8,6	45.216
67.	Eurosol	61,1	8,2	69.034
68.	Celtra	229,7	5,0	100.541
69.	Halcom	2,0	24,8	76.683
70.	VG5	60,7	4,3	132.427
71.	INO	220,0	6,3	103.281
72.	Marchiol	108,7	6,0	63.042
73.	Lespatex	89,4	6,4	87.039
74.	TPS IMP	81,3	7,0	58.677
75.	Saxonia - Franke	55,6	15,3	77.991
76.	Hidravlik servis	164,8	6,3	72.726
77.	Varis Lendava	119,6	9,2	49.473

UVRSTITEV	PODJETJE	RAST PRODAJE MED 2014 IN 2019 (V %)	DOBIČEK IZ POSLO- VANJA GLEDE NA PRIHODKE – EBIT MARŽA (V %, 2019)	DODANA VREDNOST NA ZAPOSLENEGA (V EUR, 2019)
78.	Willy Stadler	87,0	12,1	61.855
79.	Plastoform	69,3	11,8	52.647
80.	Pipistrel	76,3	15,9	58.252
81.	Pirnar	148,4	5,2	69.456
82.	Wuerth	74,3	6,0	49.43
83.	Container	124,9	5,3	49.732
84.	Salonit Anhovo Kamnolomi	90,5	12,1	64.819
84.	ALU Konig Stahl	65,3	7,0	102.663
86.	Dorema	27,2	25,0	52.48
87.	Cablex Plastik	220,2	8,8	39.671
88.	Elpro Križnič	86,1	12,9	54.658
88.	Plasta	31,5	16,3	79.653
88.	Marex	113,4	4,9	59.019
91.	Jungheinrich	107,9	6,1	100.88
92.	Verudela	23,6	13,4	53.736
93.	Viro	59,1	7,2	454.416
94.	Fortrade	109,4	7,6	101.389
95.	Hermi	104,3	23,2	50.907
96.	Novomont	223,8	5,3	50.049
97.	Proloco Trade	102,0	6,3	105.468
97.	Tekstina	37,4	17,8	74.058
99.	Keko Oprema	90,6	8,9	83.221
100.	Jysk	43,4	12,5	44.799
101.	PP - Agro	31,2	13,6	70.514

Viri: Bisnode GVIN, AJPES Fi=Po, lastni izračuni

Več iz teme:

[top 101 >](#)

[GZS >](#)

[Bojan Ivanc >](#)

[Laurel Crest >](#)

[Boštjan Furlan >](#)

[CBD >](#)

[Inel >](#)

[Ivan Cencelj >](#)



1



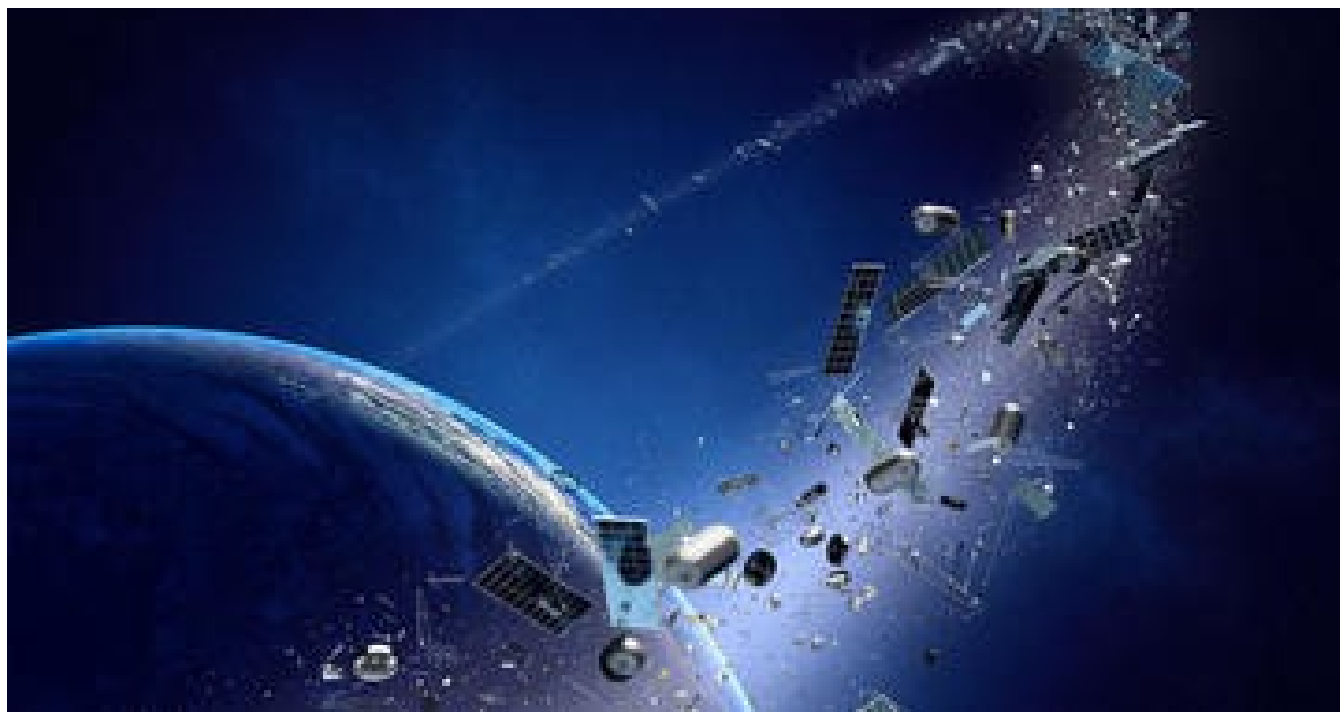
Kdo je Slovenec, ki je zastrupljenega Putinovega kritika pripeljal v Nemčijo 8



Kdo bo pogrešal horde turistov iz trupov nizkocenovnikov 15



Kaj je še donosnejše od zlata? Delnice zlatokopov 4



Vojna v vesolju: zemeljska orbita kot bojno polje prihodnosti

Turisti zapuščajo Grčijo, prešteva se izguba 14

Brian Chesky, šef Airbnb: bilo je, kot da se je začelo rušiti vse hkrati - napoved korenitih reform delovanja 6

Nočemo neoliberalne EU, nočemo iliberalnega Višegrada. Hočemo oblast 13